

VRELCI

Leto VI. — Št. 5 (60) GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

Maj 1978

Oče in sin, velika moža našega naroda

Dr. France Kidrič se je rodil v revni kmečki družini v Ratanski vasi leta 1880. Posebno močno je bil navezan na domačijo Vinka Žurmana na Knežcu. Žurman ga je finančno podpiral, ko se je France odločil, da bo študiral. Na dunajski univerzi se je formirala osebnost, ki je dala naši literarni zgodovini neizbrisni pečat. Postal je eden prvih profesorjev slavistike na ljubljanski univerzi (1920). Po ustanovitvi Osvobodilne fronte je postal eden njenih najbolj aktivnih sodelavcev med univerzitetnimi profesorji. Jeseni 1945 ga je slovenska akademija znanosti in umetnosti izvolila za svojega prvega povojnega predsednika. V naši literaturi se je zapisal predvsem z deli Zgodovina slovenskega slovstva in monografija o Prešernu. Brez dvoma, dr. France Kidrič je naš literarni zgodovini priboril mesto v svetovnem znanstvenem prostoru.

Njegov sin Boris se je 1912. rodil na Dunaju. Ob izbruhu I. svetovne vojne se je družina preselila za nekaj časa na Knežec, nato pa 1920. v Ljubljano. Borisa so kmalu obsodili zaradi komunistične dejavnosti na leto dni zapora. Kljub temu je redno končal gimnazijo. Usmeril se je na pot bojevnika za pravice delovnega človeka. Že s šestnajstim leti je postal član SKOJ in kmalu nato še član KPJ. Ni ga strlo zidovje mariborske kaznilnice. Po prihodu iz zapora leta 1930

je pričel z obnavljanjem partijske organizacije. Postal je sekretar CK SKOJ. S tovarišem Titom sta se skupaj borila proti frakcijski raz-

Boris Kidrič — naš rojak

cepljenosti. Po okupaciji stare Jugoslavije je Boris Kidrič vedel, kaj mu je storiti, saj je postal eden glavnih organizatorjev Osvobodilne

fronte. Izvolili so ga za sekretarja odbora OF slovenskega naroda in prvega političnega komisarja Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet. Vodil je slovensko delegacijo na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu. Dosegel je velik ugled in bil po osvoboditvi izvoljen za prvega predsednika slovenske vlade. Nemogoče je v teh nekaj vrsticah zapisati vse pomembne zasluge velikana naše revolucije, zanesljivo pa je ena največjih v tem, da je verjel v delavski razred, bil eden pobudnikov delavskega samoupravljanja in uresničevanja zgodovinskega gesla »Tovarne delavcem«.

SPOMINSKI DOM NA KNEŽCU

Stara lepa domačija je preurejena v razstavne prostore in oživlja podobo Franceta in Borisa Kidriča, prikaže partizansko gibanje na Kozjanskem. Dom je slovenski kulturni spomenik. V njem bo moč obnavljati zgodovino, stekla bo beseda o marksizmu in o osnovah samoupravljanja. Vsakemu obiskovalcu, tudi tujcu, bodo na razpolago magnetofonski trakovi s komentarji v štirih svetovnih jezikih.

SLOVESNOSTI OB OTVORITVI SPOMINSKEGA DOMA

Slovesnosti ob otvoritvi spominskega doma dr. Franceta in Borisa Kidriča so se začele 9. aprila letos z od-

kritjem doprsnega kipa velikega revolucionarja Borisa Kidriča v Osnovni šoli Rogaška Slatina. Med gosti je bila tudi Zdenka Kidrič, soproga pokojnega revolucionarja. Zatem se je na Knežcu, kjer stoji domačija Kidričevih, zbralo nekaj tisoč prebivalcev šmarske in sosednjih občin, prav tako pa tudi številni gostje, med njimi Sergej Kraigher, Lidija Šentjunc, dr. Marjan Brečelj, Andrej Marinc, Mitja Ribičič, Franc Šetinc, Janez Vipotnik ter sodelavca Borisa Kidriča Miha Marinko ter Franc Leskošek-Luka. Otvoritve spominskega doma, v katerem bo stalna razstava o revolucionarnem delu Borisa Kidriča, znanstveno-literarnem delu dr. Franceta Kidriča ter o razvoju narodnoosvobodilne borbe na Kozjanskem, so se udeležili tudi številni predstavniki organizacij združenega dela iz vse Jugoslavije, ki nosijo Kidričevo ime. Življenjsko pot velikana naše revolucije je orisal član predsedstva CK ZKS Franc Šali in med drugim naglasil, da se je Boris Kidrič kot sekretar SKOJ z vso vnetostjo zavzemal za povezovanje mladine ter vsepovsod uveljavljal bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Borisu Kidriču se bomo najbolj oddolžili, če bomo vsak po svojih močeh in sposobnostih z delom, ki ga opravljamo, prispevali k boju za osvoboditev človeka. Franc Šali je svoj govor

(Nadaljevanje na 8. strani)

Čestitamo za 1. maj, praznik delavcev!

Družbene dejavnosti so predložile svoje programe za leto 1978

Konec marca so prejeli naši delegati za interesne skupnosti obširna poročila o programu izobraževanja, otroškega varstva, socialnega skrbstva, kulture in telesne kulture ter zdravstvenega varstva za leto 1978, delegati občinske skupščine pa tudi celoten pregled vseh oblik skupne in splošne porabe z usklajenim predlogom za zbiranje potrebnih sredstev. Iz teh materialov povzemamo podatke, da bi dejavnosti predstavili in istočasno poročali o bistveni postavki v delitvi dohodka in osebnega dohodka.

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST zagotavlja sredstva za delovanje 23 osnovnih šol s 170 oddelki, v katerih je skupno 4.037 učencev. V malo šolo pa bo vključenih še 495 predšolskih otrok. Od navedenih oddelkov je 17 oddelkov posebne osnovne šole, osem oddelkov pa bo organiziralo celodnevno šolo za 210 učencev (5 %). Poleg enotnega programa vzgoje in osnovnega izobraževanja je predvidena tudi organizacija glasbene šole, šole v naravi; prispevek za delavsko univerzo, pedagoški šolski center Celje, za skupne strokovne delavce in samoupravljanje; za prehrano, učbenike in testiranje učencev je predvideno poprečno 207 din na učenca; 24 % sredstev za dodatni program je potrebno za odplačilo kreditov za novo zgrajene šole. Kot novo je v dodatni program vključena novoletna obdaritev otrok z zneskom 75 din na učenca. Poprečno stane enoletno osnovnošolsko izobraževanje 14.637 din na učenca.

Za izobraževanje in usposabljanje otrok z motnjami v posebnih zavodih, za narodnostne šole in slovenske šole v tujini ter vzajemno kreditiranje izgradnje šol v Sloveniji združujemo 1.768.000 din. Za enotni program izobraževanja prispevajo vsi zaposleni delavci v Sloveniji po enaki stopnji. Ker je pri nas razmeroma malo zaposlenih, v občini zbrana sredstva ne zadoščajo, zato prejemamo razliko — predvidoma 24.387.000 din — iz solidarnostnega prelivanja iz drugih občin, kjer je relativno več zaposlenih.

Skupno ovrednoteni program osnovnošolskega izobraževanja za tekoče leto znaša 60.860.000 din, predlagana nova stopnja prispevka pa 4,58 % od bruto osebnega dohodka.

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA predvideva v **enotnem programu**, da bo v celi občini vključeno v vzgojo in varstvo v vrtcih 640 predšolskih otrok — lani je bilo vključenih 480 otrok. Iz prispevkov vseh zaposlenih delavcev zbiramo za to dejavnost sredstva, ki so potrebna za osebne dohodke vzgojiteljic in varuš,

10 % tega zneska za nakup vzgojnih sredstev ter amortizacijo opreme in zgradbe vrtcev. Po programu znašajo ti stroški poprečno mesečno 803 din na varovanega otroka. Osebnih dohodke drugih delavcev v vrtcu, materialne stroške in hrano pokrivajo s svojimi prispevki starši varovanih otrok. Za 282 otrok, ki ne prihajajo v vrtnice, je predviden 80 urni vzgojni program, s stroški 1.157 din na otroka.

V **dopolnilnem programu** se zagotavljajo možnosti za nadaljnjo širitev te dejavnosti. Za odplačilo kreditov in nove investicije (v Kozjem in Lesičnem) je predvideno 3.847.000 din. Za razširitev dejavnosti v obstoječih vrtcih — trije novi oddelki, druge oblike varstva, strokovno delo in usposabljanje — je predvideno 1.733.000 din potrebnih sredstev. V ta program je vključeno praznovanje Dedka Mraza za vse predšolske otroke v naši občini. Skupna vrednost programa otroškega varstva v občini znaša 12.073.000 din. Pri tem računamo na solidarnostno prelivanje 1.576.000 din. Po upoštevanju presežka sredstev iz preteklega leta pokrijemo razliko do skupne vrednosti s prispevkom 1,39 % od bruto osebnih dohodkov.

Iz skupnega — slovenskega — programa otroškega varstva zagotavljamo sredstva za nadomestilo osebnega dohodka za podaljšan porodniški dopust, denarno pomoč za opremo novorojenčka, otroške dodatke za otroke delavskih, kmečkih (v naši občini prejema 1285 kmečkih otrok — lani je izplačano 2.556.000 din) in drugih družin, pospeševanje otroškega varstva doma in v zamejstvu, vzgojo in usposabljanje otrok z motnjami. Za te namene neposredno v skupni sklad združujemo prispevek v višini 2,69 % od bruto osebnega dohodka vseh zaposlenih.

OBČINSKA SKUPNOST SOCIALNEGA SKRBSTVA zagotavlja sredstva za denarne pomoči socialno ogroženim družinam in posameznikom, za domsko varstvo ostarelih oseb, rejniško službo, ter poklicno usposabljanje mladine, motene v razvoju.

Konec leta je prejelo 99 ostarelih oseb denarno pomoč kot edini vir za preživljanje v mesečnem znesku 990 din; 240 upravičencev je prejelo denarno pomoč kot dopolnilni vir za preživljanje v mesečnem znesku od 300 do 600 din; 185 jih je koristilo iz tega vira tudi zdravstveno zavarovanje, za kar znaša mesečni prispevek na osebo 1720 din. Za navedene primere je predvideno za tekoče leto 3.950.000 din, za kar predvidevamo solidarnostni priliv 1.722.000 din. V domovih počitka in zavodih je skupno 183 oseb, poprečna me-

sečna oskrbnina znaša preko 3000 din mesečno. Skupno z oskrbnino za učence v posebnih zavodih, sredstvi za letovanje otrok in prispevki za izgradnjo novih kapacitet, ter skupnega republiškega programa (za to odvajamo 296.000 dinarjev) znaša dodatni program 8.846.000 din.

Ob upoštevanju predvidene solidarnosti in presežka preteklega leta znaša prispevna stopnja 1,48 % od bruto osebnih dohodkov.

Zaradi vrste problemov v prej navedenih dejavnostih in v zdravstvu je področje **KULTURE IN TELESNE KULTURE** ves čas dogovarjanja zapostavljeno. Skupna značilnost je tudi v tem, da obe nesorazmerno velik del sredstev združujeta za skupne slovenske potrebe. No vendar pa prav iz združenih sredstev pričakujemo pokritje investicijskih naložb v kulturne in športne objekte, predvidene v srednjeročnem planu.

Kulturna skupnost predvideva za spomeniško varstvo, knjižničarsko, gledališko in glasbeno dejavnost ter za delo in razvoj prosvetnih društev skupno 1.435.000 din potrebnih sredstev. Po dogovoru prispeva za skupni program 3.903.000 din. Vsa potrebna sredstva, ob upoštevanju presežka preteklega leta, pomenijo 0,75 % od bruto osebnih dohodkov.

Telesno kulturna skupnost, ki se v svojem programu opredeljuje predvsem za množičnost in v manjši meri za tekmovalni šport, predvideva, skupno z dogovorjenim združevanjem 377.000 din, potrebnih sredstev skupno 1.886.000 din ali 0,25 % od bruto osebnih dohodkov.

Vse doslej navedene dejavnosti so v obračunu osvojile tako imenovani »domicilni« princip, kar pomeni, da plačujejo svoje prispevke delavci v tisti občini, kjer imajo stalno prebivališče.

Po tem načinu ugotovljena skupna masa osebnih dohodkov, ki je osnova za obračun vseh navedenih prispevkov, je predvidena v višini 707.516.000 din. Za **OBČINSKO ZDRAVSTVENO SKUPNOST** pa je izvršen obračun na osnovi »sedežnega« principa, vključuje torej le delavce, ki so zaposleni v organizacijah združenega dela v šmarski občini, ter na tej osnovi v programu izhaja iz predvidene mase osebnih dohodkov le 496.718.000 din. Pri tem pa zagotavlja zdravstveno varstvo za 12.126 zavarovanih oseb delavcev (aktivnih zavarovancev 6552 in 5574 svojcev), 8331 zavarovanih oseb kmetov in 4667 zavarovanih oseb upokojencev ter 367 drugih zavarovancev; skupno 25.491 zavarovancev. Tudi v zdravstveni dejavnosti **enotni program** pokrivamo solidarno v republiki, vendar ta zajema

le varstvo otrok, šolarjev in borcev, posebno varstvo materinstva in nekatere druge oblike varstva (epidemije). V naši občini so za to planirana potrebna sredstva skupno 48.200.000 din, predvideno pokrivanje iz solidarnosti pa 9.305.000 din.

V **skupni program**, ki zagotavlja sredstva za izgradnjo medicinske fakultete, onkološkega inštituta ter zdravstvenih postaj na manj razvitih območjih prispevamo 1.500.000 dinarjev.

Dopolnilni program, iz katerega pokrivamo nadomestila osebnega dohodka za čas bolezni in druga denarna nadomestila, zdravstveno varstvo v ambulantah, bolnicah in zdraviliščih ter razvoj zdravstvene službe je za tekoče leto ovrednoten na 45.800.000 din. Za te namene je predvideno solidarno prelivanje v regiji — 3.877.000 din.

Izdatki za enotni in dopolnilni program zdravstvenega varstva so v preteklem letu znašali 2772 din na zavarovano osebo. Po programu za leto 1978 naj bi bili 30 % večji.

Poleg že navedene solidarnosti je predvideno pokritje iz prispevkov kmetov 4.346.000 din, iz prispevkov upokojencev in drugih 10.896.000 din, ostalo — 67.076.000 din pa iz prispevkov delavcev. Dogovorjena prispevna stopnja je 8,35 % iz bruto osebnega dohodka in 1,97 % iz dohodka (obračunano od iste osnove).

Skupnost invalidskega pokojninskega zavarovanja je organizirana v okviru republike. Za izplačilo pokojnin zbiramo sredstva po enotni stopnji 10,60 % od bruto osebnih dohodkov. Za valorizacijo pokojnin, za starostno zavarovanje kmetov in investicije pa še dodatna sredstva iz dohodka temeljnih organizacij ter drugih izplačevalcev osebnih dohodkov.

S prispevkom iz bruto osebnega dohodka zbiramo sredstva tudi za splošno porabo — 0,5 % za občinski proračun in 1 % za republiški proračun.

V **občinskem proračunu** predvidevamo, da bo znašalo to 3.000.000 din. Sicer pa se v proračunu nateče še 5.090.000 din davkov iz kmetijstva, obrti in drugih dejavnosti; 17.240.000 din prometnega davka in 4.570.000 din taks in drugih dohodkov. Skupno znašajo lastni dohodki 29.900.000 din. Izdatki pa so za skupščino in upravo, kataster, sodišče, postajo milice ter SLO skupaj 29.258.000 din; za družbenopolitične organizacije in društva 2.035.000 din; za krajevne skupnosti 575.000 din; za priznavalnine borcev 3.971.000 din; za komunalno dejavnost 976.000 din in za anuitete, intervencije in prenos taks 2.582.000 din.

Med kongresi ZK

Živimo v obdobju velikih revolucionarnih sprememb, ki smo jih začeli pospešeno izvajati po VII. slovenskem in X. jugoslovanskem kongresu ZK. Zato je v materialih za letošnji, to je VIII. republiški in XI. jugoslovanski kongres podanih veliko kritičnih ocen o štiriletni dejavnosti ZK pri izvajanju sklepov in stališč, ki sta jih nakazala prejšnja kongresa.

S temi vprašanji je bilo prežeto poročilo predsednika CK ZKS, tovariša Popita. Prav tako pa se s temi vprašanji izčrpno ukvarja tudi osnutek poročila o delu ZKJ in njenega CK. V tem poročilu je potrebno vsekakor postaviti na prvo mesto uvodni del pod naslovom »Tri desetletja boja jugoslovanskih komunistov za socialistično preobrazbo in nove odnose v svet«, v katerem je podan pregled kontinuitete naše revolucije, pri čemer je posebej poudarjena pomembna vloga predsednika tovariša Tita v oblikovanju in uresničevanju jasne ideološke in politične smeri ZKJ na temeljih enotnosti marksistične teorije in revolucionarne prakse.

Za slovenski kongres pa je predsednik CK tovariš Popit že pred kongresom nakazal osnovno smer, o kateri so potekale razprave pred kongresom in nato tudi na kongresu samem. To je predvsem krepitev materialnega položaja delavca, ki mu bo omogočal, da misli na vse elemente gospodarjenja in družbene reprodukcije. Pravi, da ni dovolj, da delavcu govorimo, da mu potiskamo oblast v roke, temveč si mora delavec s pomočjo svojega materialnega položaja prizadevati, da bo to oblast tudi uresničil. Le od tega, kako bo delavec gospodaril, ali bo njegovo gospodarjenje racionalno ali ne, od produktivnosti dela, od rezultatov tega dela bo odvisno, kako bo vplival na utrjevanje svoje materialne baze in koliko raste zavest, da je gospodar, ki mora misliti na vse. Ne le na svoj osebni dohodek, temveč tudi na rezul-

tate gospodarjenja na sploh, torej na vse elemente, ki vplivajo na materialno rast celotne družbe.

Dokumenti za oba kongresa izpričujejo velike napredke tako v materialni preobrazbi kot tudi v nadaljnjem poglobljenem razvoju družbenih samoupravnih odnosov, pri čemer je Zveza komunistov ponovno izpričala svojo življenjsko moč v aktivizaciji najširših ljudskih množic.

Kako pa smo se komunisti v naši sredini vključevali v uresničevanje načel in nalog VII. slovenskega in X. jugoslovanskega kongresa ZK?

V predkongresnih razpravah smo kritično ocenili naše delo med obema kongresoma. Zaključki so pozitivni kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki tudi tokrat niso šle povsem mimo nas. Tudi pri nas smo v tem času močno okrepili materialno bazo gospodarjenja v vseh TOZD.

Zgradili smo novo plinaro, posodobili polnjenje in transport plina CO₂, začeli s polnjenjem brezalkoholnih pijač. Povsem na novo smo opremili pralnico in kotlarstvo ter nabavili vrsto strojev, ki lajšajo delo obrtnim delavcem. Zgradili smo hotel Donat in s tem povečali kapacitete. Modernizirali oziroma posodobili smo več hotelov, restavracij in kuhinj. V zdravstvu smo vpeljali vrsto novih postopkov, med katerimi naj omenim le gastrokopijo, endoskopijo in akupunkturo. Usposobili smo še dve nadstropji v Terapiji, nabavili nov sodobni rentgenski aparat itd. Na novo pa je bil organiziran tudi stacionarij.

Število stalno zaposlenih smo v tem obdobju precej povečali, kar izkazuje indeks 131.

Vse to nam je omogočilo, da smo cilj, ki smo si ga v kolektivu zadali na iniciativno osnovno organizacije ZK, da v letu pred kongresom dosežemo 300.000 nočitev in poslovno leto pozitivno zaključimo, dosegli.

Še več, na osnovi te splošne gospodarske in politične angažiranosti za boljše gospodarjenje nam je uspelo v teh letih korak za korakom popravljati tudi osebne prejemke, ki so v lanskem letu že skoraj dosegli poprečje v regiji, občinsko pa presegli za 9%. Naše delo je nadvse pozitivno ocenila tudi širša družbena skupnost, saj je bilo kolektivu dano priznanje ob podelitvi Kraigherjevih nagrad za uspešno gospodarjenje.

Naši delavci pa v teh letih niso krepili le notranje materialne baze. Vsestransko smo se zavedali, da ne pomeni osebno zadovoljstvo le osebni prejemek v delovni organizaciji, ampak da je le-ta v veliki meri odvisen od urejenih razmer, kjer živimo. Zato smo vložili veliko osebnega truda tako v personalnem, akcijskem kot tudi materialnem smislu. Na žalost pa tu niso doseženi takšni rezultati kot smo jih načrtovali, ker se nam niso priključile vse delovne organizacije. Izpadle so tri najmočnejše. Tako dajemo mi nad 70% vseh sredstev, če pa prštejemo prispevek za mestna zemljišča in turistično takso, ki jo zopet pridobivamo mi z našim delom, pa vidimo, da smo skoraj edini financer dejavnosti v krajevni skupnosti.

Menim, da krajevne, pa tudi občinske družbenopolitične organizacije ne bi smele biti od tega problema tako indiferentne, saj s tem v osnovi nehoti spodkopavamo osnovno samoupravno celico našega sistema.

Nič manj kot na krepitvi materialne baze pa je bilo veliko narejenega na družbenopolitični krepitvi naše samoupravne organiziranosti.

V tem obdobju smo se reorganizirali v skladu z novo ustavo in zakonom o združenem delu. Med prvimi v regiji smo ustanovili temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost skupnih služb ter pravočasno sprejeli kvalitetne ustrezne samoupravne akte.

Vendar nas čaka prav na tem področju še veliko dela, kar je ugotovila tudi zadnja partijska konferenca, in to v družbenopolitičnem utrjevanju vzpostavljene organizacije.

Da bi dosegli prave dohodkovne odnose, smo se povezali z več delovnimi organizacijami ter z njimi sklenili ustrezne samoupravne sporazume.

Z vso zavzetostjo smo se vključili tudi v uresničevanje delegatskega sistema. Več naših delavcev je prevzelo pomembne funkcije v družbenopolitičnih organih in samoupravnih interesnih skupnosti, tako v Krajevni skupnosti in občini, kakor tudi v republiki.

Zelo odgovorno pa smo se lotili tudi organizacije družbene samozaščite.

Tu je nanizanih le nekaj najvidnejših nalog, ki smo jih v tem času opravili. In že te povedo, da smo dosegli veliko. Čeprav je napredek velik, pa je razumljivo, da nas tudi v bodoče po kongresih čaka veliko dela, saj cilji, ki so bili nakazani na slovenskem kongresu, še niso uresničeni. Ugotavljamo namreč, da delavec še ne obvladuje celotnih družbenoekonomskih tokov. Zaradi še ne povsem dodelanega sistema delovanja delegatov, ki jih delegiramo na razna področja, njihova pravica zavestnega odločanja še ni popolna. Zato moramo sedaj, ko imamo izvoljene nove delegacije, temu vprašanju posvetiti vso pozornost. K temu pa nas zavezuje tudi sprejeti akcijski program predkongresne aktivnosti v naši OZD. Razumljivo pa je, da ta naloga ne more biti iztrgana iz kopice še drugih, ampak osnovno vodilo in spodbuda k še večjim naporom za še hitrejše dosežke.

Z vsem, kar smo dosegli in z vsem, kar smo si zastavili za svoj cilj, bomo dostojno prispevali svoj delež k uspehom, ki jih je nakazal VIII. kongres ZK Slovenije in jih bo XI. kongres ZK Jugoslavije. L. L.

Skupno so planirani izdatki za 9.497.000 din večji od lastnih dohodkov, za kar pričakujemo preliv solidarnosti iz proračunov drugih občin.

S sporazumi o združevanju sredstev dohodka temeljnih organizacij in drugih izplačevalcev osebnih dohodkov se v skupno porabo vključujejo še:

Skupnost za zaposlovanje, ki ima v programu socialno varnost, pripravo za zaposlitev ter usposabljanje invalidnih oseb, vrednoteno na 1.352.000 din, vendar pa po enotni stopnji zbere le 975.000 din. Če bi bil v obračunu za občino upoštevan domilicni princip — kar

predvidoma v naslednjem letu bo — bi bila zbrana sredstva 30% višja od potrebnih.

Skupnost za varstvo pred požarom zbira sredstva za programe občinske gasilske zveze in vseh gasilskih društev v občini — ovrednotene na 2.122.545 din. Od tega bo 701.000 din pokrito s kreditom in 93.000 din s prispevkom zavarovalne skupnosti. Za SLO in občinski štipendijski sklad že vrsto let zbiramo sredstva, novost pa je skupnost za **pospeševanje kmetijstva**, za kar naj bi skupaj zbrali 2.000.000 din in jih po predloženem programu tudi porabili.

Komunalna skupnost se vključuje tudi kot posrednik za krajevne skupnosti, za katere bi po stopnji 0,5% zbrali 1.700.000 din. Druga dogovorjena sredstva pa bi po programu porabili za ceste 2.000.000 din, za vodovode 1.000.000 din ter za elektrifikacijo in Ptt 400.000 din.

Iz sredstev, ki jih okvirno namenjamo za stanovanjsko izgradnjo, je predvideno združevanje za solidarnostno gradnjo 5.000.000 din, za skupni kreditni sklad 4.164.000 din, za gradnjo študentskih in dijaških domov 1.436.000 din in za ko-

munalno opremljanje stavbnih zemljišč 5.000.000 din.

S podpisom sporazumov odobravo navedenih porabo sredstev v naši občini po vseh navedenih dejavnostih skupne in splošne porabe. Istočasno pa tudi odstopamo skupno 31,59% od bruto osebnih dohodkov in združujemo 9,935% (od iste osnove) sredstev dohodka, kar znaša skupno poprečno letno 35.220 din na delavca. Naši delegati so na skupščinah vseh interesnih skupnosti te programe že potrdili, ker pa solidarno prelivanje še ni usklajeno, bodo sporazumi uveljavljeni šele v drugem polletju. H. A.

Zakaj seje, sestanki, zborovanja, referendumi?

Od jeseni preteklega leta pa vse doslej je bilo pri nas zelo razgibano. Vrstili so se sestanki, na katerih smo v sindikatih in v samoupravnih organih razpravljali o predlogih za normativno ureditev delitve dohodka, o samoupravnih sporazumih za samoupravne interesne skupnosti, o stopnjah prispevkov iz bruto osebnih dohodkov za leto 1978, o zaključnem računu za 1977. leto, o združevanju dela delavcev v TOZD, o delitvi čitega dohodka, o kandidiranju delegatov in volitvah delegacij in še kaj.

Bodimo stvarni in takoj povejmo — tega bo še vedno več. Pa čeprav nekateri naši delavci(-ke) nejevoljno sprašujejo, zakaj vse to. Obrob-

na vprašanja izzvene nekako tako: uredite vi sami, ker mi mnogo tega ne razumemo. Radi pa bomo tudi vnaprej krepko zgrabili za delo, da bodo naši gostje kar najbolje postreženi.

Dolžni smo to pojasniti. Vprašanja in takšna gledanja odkrivajo problem, ki je potreben javne razjasnitve. Očitno je, da gre za nepoznavanje trenutka in zahtev pri izgradnji samoupravnih socialističnih odnosov. Sama vprašanja razgaljajo kopico belih lis pri uresničitvi ustavnih dokumentov in njih smotrov.

Bližnja preteklost pri nas je povzročila močan razvoj proizvodnih sil. To, povezano z našo prakso izgradnje socialističnih proizvod-

nih odnosov po samoupravnih poti, je terjalo nekatere spremembe, ki so prišle v ustavo leta 1974. Gremo po poti popolne demokratizacije, se pravi, da smo odpravili nekatere državne upravne in politične funkcije in njih ustanove. Njihove položaje pa so zavzeli neposredni proizvajalci, ki izvršujejo oblast nad proizvodnjo in njeno delitvijo.

Niso daleč časi, ko je delavec le izvrševal delovne naloge. Direktor podjetja je bil kot državni pooblaščenec v vlogi prenašalca nalog in direktiv, ki jih je dobival od višjih nadrejenih državnih organov. Obseg proizvodnje, plače, investicije (ustvarjena akumulacija) so suvereno določali državni organi. To je

bil proces odtujitve proizvodov dela v zelo drastični obliki. Povedati pa moramo, da so bile to zahteve časa, ko je bilo veliko pomanjkanje potrošnega blaga, šibka proizvodna baza, nevarnost kontrarevolucije itd. Takšen sistem (državni) je v vzhodnoevropskih deželah še danes prevladujoč.

Morda se z gornjimi razmišljanji že bolj približujemo bistvu odgovora. Poustavni družbenoekonomski odnosi pa postavljajo delavca v položaj, ko odločilno sooblikuje odločitve in nadzira porabo sredstev znotraj organizacije združenega dela in v potrebnih službah družbenih dejavnosti (SIS itd.).

V ustavi je tudi zapisano, da delavci v združenem delu neposredno odločajo o teh prvinah samoupravljanja. Zapisano je tudi, da je to neodtujljiva pravica delavcev, ki je nihče drug ne more pritegniti nase, da bi jo izvrševal v imenu delavcev.

Močan vzvod za neposredno odločanje so delegati v delegacijah za različne družbene službe in pa neposredni organi delavskega samoupravljanja. Če pa je v zakonu določeno, da se morajo nekatere stvari odločati z osebnim izjavljanjem (referendumom), potem se mora to izvršiti.

Vidimo torej, da ne more nihče kot posameznik ali kot samozvana skupina odločati o zadevah, ki so navedene v uvodu tega sestavka. Takšen pojav bi pomenil korakanje nazaj in rušenje prehojene poti k cilju popolne demokratizacije proizvodnje. Zadnji 8. kongres Zveze komunistov Slovenije je odločno obračunal s takšnimi pojavi in začrtal usmeritev v popolno socialistično demokracijo po samoupravnih poti. Ne samo od obvladovanja tehnološke plati proizvodnje, temveč prav tako od obvladovanja načel socialističnega samoupravljanja, je odvisno, če bo zastavljeni cilj časovno čim bližje. Šč.

Preberite tudi to!

Morda nekoliko nenavaden naslov, toda prepričana sem, da mnogi že po naslovu sklepamo ali se sestavek splača čitati ali ne. Naj bo tokrat za spremembo malo drugače.

Priznam, da se do nedavna niti sama nisem dosti zanimala za razne seje samoupravnih ali političnih organov, pa naj bo to v občini ali na ravni republike. »Saj lahko opravijo brez nas,« sem si rekla. Pa vendar...

Pred kratkim — bilo je ravno v dneh 8. kongresa ZKS — smo v delovni sredini razpravljali o naših vsakdanjih problemih. No, in šele takrat sem spoznala, da smo ravno zaradi teh vsakdanjih problemov tudi iz naše občine izbrali delegate — komuniste, ki bodo razpravljali in razkrili naše probleme pred širšo javnostjo — na kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Ob tem sem tudi spoznala, da se vse premalo zanimamo in premalo vključujemo v razpravljanje. »Nas pač ne zanima,« kratko zaključimo. Toda, ko se sre-

čamo s problemom, ki nas teži, s problemom, ki ga ne moremo sami rešiti, bi si ga morda veljalo zapomniti in ga ob priložnosti tudi povedati. Morda bi pa našli skupno rešitev?!

Tudi naš kraj — tako kot vsi v Sloveniji — si je naredel praznično podobo. Tudi zastave in rdeči plakati so naznanjali, da se dogaja nekaj pomembnega. In v resnici se je, saj so delegati — komunisti iz vse Slovenije imeli zelo veliko in

Mnoge delovne organizacije so v teh dneh poslale kongresu čestitke z najboljšimi željami za uspešno delo.

V ponedeljek, 3. 4. 1978, je zasedal tudi zbor delegatov Zdravilišča. S seje so poslali 8. kongresu ZKS naslednji pozdravni telegram:

»Člani zbora delegatov Zdravilišča Rogaška Slatina, zbrani na današnji seji pozdravljamo 8. kongres. Soglašamo s kongresnimi dokumenti, ki smo jih preštudirali in se bomo zavzemali za popolno uresničitev sklepov kongresa. Želimo, da bi kongres sprejel smernice, ki bodo čimprej omogočile popolno oblast delavcev v družbeni bazi in nadgradnji, da bi še bolj smelo zakorakali v višjo stopnjo družbenih odnosov.«

Naj bo tudi naš sklep, da se bomo vsak po svojih močeh trudili za uresničitev kongresnih sklepov

K. J.

pomembno delo. Pregledali in ocenili so dosedanje delo in kar je še pomembnejše — sprejeli so kongresno resolucijo, s katero so si zadali okrog 80 nalog ter nam hkrati obljubili, da se bodo za izpolnitev teh nalog tudi borili.

OBR. OSEB. DOH. ZA MES.

Kaj čuden naslov, ki naj bi pomenil »obračun osebnega dohodka za mesec« in predstavljaj rdeči listek, ki ga iz meseca v mesec težko pričakamo.

Čeprav zadnje čase ugotavljamo, da tudi Vrelci niso kaj dosti čitan časopis, sem vendar dobila nalogo, da v članku obrazložim obračun osebnega dohodka. Kar uvodoma bi rada povedala, da je tako kompliciran zato, ker smo po sindikalni listi povzeli vse oblike obračuna nadomestil in dodatkov, ker smo po predpisih dolžni obračunavati bruto osebne dohodke in obračunati vse prispevke delavca za interesne skupnosti, pa tudi zato, ker prevzemamo skrb za odplačilo potrošniških, stanovanjskih in drugih posojil ter obveznosti in članarin.

Precej pripomb je bilo na to, da v obračunskem listu niso nikjer zapisane točke analitične ocene. Na priloženem obračunu učinka so te sedaj napisane. Na samem obračunskem listu pa je pod oznako GD označena zaporedna številka iz seznama točk, ki ga lahko vsak dobi na vpogled pri administratorju v svoji temeljni organizaciji — bil je tudi na oglasni deski.

Časovno se obračun nanaša na prvo polovico navedenega meseca in na drugo polovico predhodnega — na primer 04/78 pomeni, da je obračun osebnega dohodka za čas od 15. marca do 15. aprila 1978. Vpisane in obračunane so ure rednega delovnega časa za to obdobje. Za razliko od vpisanih ur v obračunu učinka, ki se nanašajo na koledarski mesec — marec — in predstavljajo vse opravljene ure.

V obračunskem listu obračunavamo redno delo, državni praznik, letni in izredni dopust ter strokovno izobraževanje, kot tudi osnovo za dodatke na podlagi izhodiščne (kalkulativne) vrednosti točke. Tudi ta vrednost na obračunskem listu ni zapisana, sprejeli smo jo skupno z drugimi osnovami in izhodišči plana za leto 1978 in znaša na urno točko 0,044 din za izračun bruto osebnega dohodka. Tega izračunamo tako, da pomnožimo 0,044 z urami in še s točkami. Enako se izračuna nadomestilo za državni praznik, letni in izredni dopust ter strokovno izobraževanje.

Za dodatek za stalnost (vključno tudi za skupno delovno dobo) prejme vsak delavec odločbo, s katero mu je določen procent dodatka.

Dodatek se obračuna v tem določenem odstotku od zaslužka za redno delo in za vsa nadomestila.

Dodatek za nočno delo se obračuna takole: $50\% \text{ od } (0,044 \times \text{ure nočnega dela} \times \text{točke po oceni})$.

Dodatek za nedeljsko delo pa je $40\% \text{ od } (0,044 \times \text{ure nedeljskega dela} \times \text{točke po oceni})$. Za deljen delovnik je na dan (deljenega dela) določena tarifa 10 din.

Za znesek učinka, ki je tako kot vsi drugi zaslužki, vpisan v bruto znesku, imamo priložen izračun. O točkah in urah smo že zapisali. Vrednost točke za učinek je razlika med doseženo vrednostjo točke delavca oziroma delovne skupine, in že obračunano izhodiščno vrednostjo 0,044 din. Učinek se obračuna tudi za ure letnega dopusta, izrednega dopusta in

državnega praznika. Ker ga vedno računamo za opravljene delovne ure, ga ne moremo (še enkrat) obračunati za koriščenje prostih ure.

Za dodatek za znanje tujih jezikov ima vsak upravičen delavec odločbo.

Kilometrino in druge dodatke obračunavamo v polnilnici za šoferje in sovozače. To je po vsebini nadomestilo za dnevnic, ki pa z urami odsotnosti ni dokumentirana. Podatki oziroma izračun je vsakemu prizadetemu delavcu na razpolago pri skladiščniku v polnilnici. Dogovorili smo se, da bo tudi na oglasni deski v skladišču.

Dežurstvo imajo uvedeno zdravniki, medicinske sestre in sobarice. Plačilo se obračuna v višini $80\% \text{ za zdravstvo in } 60\% \text{ v gostinstvu od } (0,44 \times \text{ure dežurstva} \times \text{točke po oceni})$.

Nadurno delo praviloma obračunavamo samo za delo na dan državnih praznikov. Obračuna se: $150\% \times 0,044 \times \text{ure nadurnega dela} \times \text{točke po oceni}$.

Pripravljenost imajo uvedeno v vzdrževalnih skupinah in v laboratoriju polnilnice. Obračuna se v višini $30\% \text{ od } (0,44 \times \text{ure pripravljenosti} \times \text{točke po oceni})$.

Za delovni čas, ki ga delavec porabi za sodišče, narodno obrambo in podobno, ter dobi potrdilo o povračilu osebnega dohodka, obračunamo osebni dohodek po poprečju zadnjih treh mesecev, ga delavcu izplačamo (»refundirani izostanek«) in zaračunamo izstavitelju potrdila.

Vse napake in razlike lahko

popravimo šele v naslednjem mesecu in jih vpišemo pod »razlika iz preteklega meseca«.

Iz skupnega bruto osebnega dohodka se obračunajo prispevki vsem interesnim skupnostim in davek iz osebnega dohodka, kakršni veljajo ob času izplačila osebnega dohodka za področje, kjer ima delavec stalno prebivališče, delno pa po sedežu temeljne organizacije. V tekočem letu se stopnje prispevkov postopno sprejemajo in bodo dokončno sprejete šele do julija. Okvirno predstavljajo vsi prispevki in davki tretjino bruto osebnega dohodka. Pred izplačilom so odtegnjena še vsa posojila po predloženih odstopnih izjavah, sodne prepovedi, zavarovalna premija, krajevni samoprispevek in članarine.

K osebnemu dohodku za izplačilo se prištejejo otroški dodatki — delavcem, ki imajo za to odločbe ter nadomestila za bolniške izostanke.

Po dogovoru se končni znesek prenese na hranilno knjižico ali tekoči račun.

Skupaj z obračunom v preteklem mesecu smo prejeli tudi izvleček vseh mesečnih obračunov in razlik ter skupen obračunan osebni dohodek, ki smo ga prejeli za leto 1977.

V poročilu sem namenoma izpustila obrazložitev, kako ugotovimo doseženo vrednost točke — učinek — ker v teh mesecih še več ali manj izplačujemo akontacije. Osnove in merila še niso potrjena, so tudi precej obširna, zato bodo posebej oodelana.

H. A.

Izvleček iz zapisnika sestanaka osnovne organizacije ZK vzdrževalna dejavnost

Razen razprave o predkon-gresnem delovanju članov OOKKS je tov. sekretar prisotnim prikazal pomen in nujnost študija posebno mladih članov ZKS. Predlagal je, da se čimveč članov vključi v marksistične krožke in trome-sečne tečaje, saj bo le na ta način delo osnovnih organizacij zaživel.

V nadaljni razpravi tov. sekretar predlaga, da se pogovorimo o februarški letni konferenci osnovne organizacije sindikata. Med drugimi je razpravljaj tudi tov. Kužner. Predal je tudi pismene pripombe v zvezi z delom v naši TOZD, posebno v kovinarski delavnici, kjer je bilo med drugim tudi vprašanje, kako

izboljšati delo, da bi bili vsi zadovoljni, tako predpostavljeno kot delavci sami. Po prečit-tanju so šle pripombe v raz-pravo. Čeprav tov. Kužner ni dal nobenega konkretnega predloga, so bili prisotni mne-nja, da se mora tov. Kužner, kakor tudi ostali, zavedati, da vzdrževanje zahteva treznega in iznajdljivega kvalificirane-ga delavca. Posebno sedaj, ko ne dajemo podpisovati delov-ne naloge, je odgovornost na nas samih še večja. Potrebna je tudi večja kontrola. Poseb-no važno je pripraviti hotele za sezono. Če bodo popravila vestno izvršena, jih bo med sezono manj, mi pa bomo lah-ko prevzeli dela drugod, po-sebno investicijska. Tako nam

ne bo treba pozneje poprav-ljati za drugimi, kar se je do-sedaj vedno dogajalo.

Sprejme se sklep: komunisti iz kovinarske in elektro de-lavnice se bodo zavzemali in vplivali na ostale, da bodo vsa dela izvršena v čim krajšem času in da bodo vse napake odklanjali sproti. Opozarjali bodo tudi na vse nepravilno-sti, ki jih bodo opazili.

Tov. sekretar poroča, da smo dobili odločbe o razporeditvi v skladu s sprejetim katalo-gom del oziroma nalog. Če-prav so večini ostale točke iste, je v delavnici veliko ne-godovanje, saj še prej niso bi-li zadovoljni s točkami. Glede plačila kleparjev so prisotni mnenja, da se čimveč klepar-

skih del obračuna po že pri-znanih normah.

Predlog je tudi, naj čimprej izdelajo oglasne deske, da bo informiranost delavcev zado-voljiva.

Sprejme se sklep: 1. Čim-prej uveljaviti že dogovorjeni način nagrajevanja po učinku. 2. Oglasne deske namestiti na hodniku delavnice, da bodo vsem dostopne.

Razpravljali smo tudi o pri-pravah na volitve in sodelova-nje članov ZK v volilnih od-borih. Ugotovili smo, da pri-prave potekajo v redu in da je večina članov v odborih Sp. Sečova in Cerovec.

Večurno razpravo smo zak-ljučili z željo, naj bi takšni sestanki bili večkrat. H. F.

Program nalog za turistično sezono 1978

Na 5. skupščini poslovnega združenja hotelskih delovnih organizacij SFRJ, ki je bil dne 20. 12. 1977 v Zagrebu, so predstavniki delovnih organizacij sprejeli program nalog, meril in aktivnosti za priprave na letošnje turistično sezono. V njem poudarjajo potrebo za izboljšanje jugoslovanke turistične ponudbe nasploh in s tem tudi njene konkurenčne sposobnosti na svetovnem turističnem tržišču. Najboljše naloge in odgovornosti za dobro pripravo turistične sezone padajo na DO gostinsko-turistične dejavnosti, potem pa še na družbeno politične skupnosti in na nekatere druge organizacije in institucije.

ZA NAJVAŽNEJŠE NALOGE DELOVNIH ORGANIZACIJ V PRIPRAVI NA LETOŠNJO GOSTINSKO-TURISTIČNO SEZONO SO DOLOČILI NASLEDNJE:

— Nadaljevati je treba z delom za hitrejše združevanje dela in sredstev s proizvodnimi, prometnimi in drugimi DO komplementarnih dejavnosti na osnovah ZZD.

— Izgrajevati in izpolnjevati še naprej sistem delitve OD po rezultatih dela, tako da bi se vsak delavec še bolj vzpodbujal za čimvečjo produktivnost in racionalnost pri

delu ter za boljšo kvaliteto storitev.

— Za večje zanimanje za našo turistično ponudbo in s tem tudi za čimboljšo zasedbo naših kapacitet je treba pravočasno nastopiti z odgovarjajočo propagando na tujem in tudi na domačem turističnem tržišču, posebno skrb pa je treba posvetiti popolnjenju kapacitet v izvensezonskem času.

— Da bi bile razpoložljive kapacitete izkoriščene čim več dni v letu, se je treba zavzemati pri vseh pristojnih organizacijah, da se sčasoma preide na izrabo letnih dopustov v dveh delih.

— Stalno delati na izboljšanju organizacije prodajne službe.

— Razviti odgovarjajočo metodo stalnega spremljanja stanja v deželah, ki so interesantne za našo turistično celoto in tudi v posameznih obratih. V skrajnih primerih je potrebno izvršiti kadrovske spremembe in disciplinske ukrepe za izboljšanje kvalitete storitev.

— Poskrbeti je treba, da se razširi asortiman gostinsko-turističnih storitev in v ta namen vlagati sredstva tudi v različne privlačne gostinske objekte, športne objekte, za

opremo in rekvizite, v objektih za zabavo itd.

— Ob določanju cen penzijskih in invenpenzijskih storitev imeti pred očmi konkurenčnost naših cen in veliko število pripomb gostov na visoke cene, posebej še cene pijače.

— Posebno pozornost posvetiti vzdrževanju čistoče v gostinskih obratih, še posebej pa v vseh sanitarijih in na vseh mestih, kjer se gibajo gosti.

— Izboljševati organizacijo, produktivnost in ekonomičnost poslovanja hotelov.

— Na recepcijah izboljšati nudbo, se o tem medsebojno informirati in pomagati, ter pravočasno podvzemanj odgovarjajoče mere za čimboljšo in efektno realizacijo kapacitet, brez uporabe kakršnega koli načina nelojalne konkurence.

— Vse nastanitvene objekte in tudi vse tiste objekte, ki so namenjeni za nudenje gostinskih storitev, pravočasno urediti za sprejem gostov, da bi se tako izognili prigovorom gostov glede njihovega vzdrževanja.

— Z delavci vseh strok v gostinstvu analizirati pripombe gostov, ki jih dobimo z anketami, pritožbami ali s pogovori z gosti in podvzemanj

mere za izboljšanje storitev v informacijsko službo. Informirati gosta o vsem dogajanju v hotelu in v kraju kot tudi o drugih vprašanjih, kot so: prometne zveze, kulturnozgodovinski spomeniki, zabavne in druge prireditve itd.

— Pri pripravi na turistično sezono morajo sodelovati tudi družbenopolitične skupnosti, s tem da pravočasno poskrbijo za povečanje propustne moči na vseh mejnih prehodih, da se organi javne varnosti, še posebej prometne milice dobro pripravijo za sprejem velikega števila motoriziranih turistov. Tudi odnosi delavcev javne varnosti do inozemskih gostov so zelo važni za ugled našega turizma.

— Rešiti začeta vprašanja, ekonomskega pomena gostinstva kot prioritete gospodarske dejavnosti, ki so že prisotna v programih nekatereh organov družbenopolitičnih skupnosti, kot so: višina stopnje devizne stimulacije, reprogramiranje kreditov, realno ugotavljanje kreditov, realno ugotavljanje davkov in prispevkov iz dohodka, višina davka na promet, selektivno ugotavljanje višine prispevkov SIS itd.

— Pravočasno priskrbeti potrebna dovoljenja za uvoz neobhodno potrebne opreme in reprodukcijskega materiala.

— Rešiti vprašanje cen in prispevkov za električno energijo, tako da bi gostinstvo plačevalo pod enakimi pogoji, ki veljajo za ostale velike potrošnike te energije.

— V občinah in krajih poskrbeti za čim kvalitetnejši servis avtomobilov domačih in tujih gostov — sedanje stanje je namreč takšno, da predstavlja antireklamo za naš turizem.

— Pojačati delo posameznih inšpekcij ter posebej zaščititi gosta in higieno nasploh.

— V večini občin še ni rešeno vprašanje trošenja sredstev turistične takse, ki jo plačajo gosti. Turistična taksa bi se morala uporabljati za izboljševanje pogojev bivanja turistov v določenem kraju.

— Še naprej bi bilo treba tujim turistom dati bone za nakup bencina z 20% popustom, ker je to velik stimulativen činitelj za privabljanje motoriziranih tujih turistov.

— V šolah in družbenopolitičnih organizacijah poskrbeti za dviganje turistične kulture prebivalcev.

— Več pozornosti posvetiti tudi čistoči kraja, da bi imel tako bolj urejen in atraktivnejši videz.

To je bilo naštetih le nekaj najvažnejših nalog, ki so si jih gostinski in turistični delavci zadali, da bi prihajajočo turistično sezono pričakali bolj pripravljeni kot do sedaj. Od tega, v kolikšni meri nam bo to uspelo, pa bo odvisno zadovoljstvo naših gostov in ne nazadnje tudi naš poslovni uspeh.

L. P.

Delovna razmerja - nekatere značilnosti iz republiškega zakona

V marčevi številki Vrelcev smo se prvič pomudili ob nekaterih značilnostih republiškega zakona o delovnih razmerjih. Če se navežemo na tam obravnavano tematiko, lahko danes prikažemo naslednje značilnosti.

Zakon določa, da delovni čas delavcev traja 42 ur na teden, na manj kot pet delovnih dni pa delovnega tedna ni mogoče določiti.

Delovni čas in njegovo razporeditev delavci določijo s samoupravnim splošnim aktom, ki mora biti v skladu s tem zakonom, podrobnejšo razčlenitev delovnega časa pa si uredijo v **planu izrabe** tedenskega, mesečnega in letnega delovnega časa. Ko si tako razporejajo delovni čas, gledajo na to, da si zagotavljajo izpolnjevanje nalog in potreb s stališča smotrne organizacije dela in bodo čim popolnejše, učinkovitejše ter racionalnejše izkoriščali delovna sredstva in delovni čas. Z razporeditvijo delovnega časa morajo zagotoviti, da bo njihovo skupno delo usklajeno s skupnim delom z delavci v drugih delovnih organizacijah, s katerimi so povezani zaradi uresničevanja skupnih in družbenih interesov pa tudi zato, da bodo zadovoljene potrebe delovnih

ljudi, ki uporabljajo njihove storitve.

Če pristojni organ skupščine občine, kateremu mora temeljna organizacija poslati plan izrabe letnega delovnega časa, ugotovi, da le-ta ni v skladu s temi določbami, pozove temeljno organizacijo, da ga uskladi. Pri tem je treba reči, da stori temeljna organizacija prekršek, če pristojnemu organu skupščine občine ne pošlje plana izrabe sklada letnega delovnega časa ali če ne izvede postopka za uskladitev. Tak prekršek je sankcioniran z denarno kaznijo od 5000 do 50.000 dinarjev za temeljno organizacijo, od 500 do 5000 dinarjev pa za odgovorno osebo temeljne organizacije.

V zvezi z delovnim časom velja opozoriti na določbo zakona (74. člen), ki določa, **da se delavec, ki dela poln delovni čas, sme zaposliti še v eni temeljni organizaciji**, vendar le izjemoma in še to **ne več kot tretjino polnega delovnega časa**. Za sklenitev takšnega delovnega razmerja pa je potrebno soglasje temeljne organizacije, kjer delavec dela poln delovni čas, in temeljne organizacije, kjer bo delal še največ tretjino polnega delovnega časa. Tako se lahko zaposlijo strokovnjaki, katerih pomoč pri pro-

učitvi, urejanju in izvajanju zahtevnejših ali pomembnejših nalog ali vprašanj je za temeljno organizacijo nepogrešljiva; strokovnjaki s prakso v izobraževalni in kulturni dejavnosti; strokovnjaki za sodelovanje pri znanstveno-raziskovalnem delu; strokovnjaki za sodelovanje v delu raznih stalnih kolegij-skih teles, kjer je narava dela takšna, da brez strokovnjakov ne gre.

Zakon dopušča možnost takšne zaposlitve tudi drugim delavcem (75. člen), vendar z določenimi omejitvami, ki za strokovnjake ne veljajo: delavci v temeljni organizaciji lahko sprejmejo sklep o izbiri delavca, ki že dela v drugi temeljni organizaciji s polnim delovnim časom, za delo z največ tretjino polnega delovnega časa le, če se na objavo ne prijavi ne zaposlene ali delno zaposlene osebe, ki po svoji strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmognosti izpolnjujejo pogoje za delo s krajšim delovnim časom od polnega delovnega časa. Če so se delavci odločili za takšno izbiro, **so dolžni vsakih 12 mesecev objaviti tako delo**, dokler zanj ne sklenejo delovnega razmerja z nezaposleno ali delno zaposleno osebo, ki ustreza pogojem dela. V. K.

Dreberite tudi to!

PRVI DAN NA DELU

Znani ameriški strokovnjak za bonton je šel kositi v neko majhno restavracijo. Postrežba je bila zanič in dolgo je moral čakati. Čakali so tudi gostje za sosednjimi mizami in tako je nekdo rekel natakarku: »Kaj je vendar z vami?«

Mladi natakark je zmedeno, vendar iskreno odgovoril:

»Oprostite, toda danes je moj prvi delovni dan pri tem poslu!«

Čeprav so imeli razloge za nezadovoljstvo, so vsi gostje sprejeli to iskreno pojasnilo mladega natakarka z razumevanjem in nihče mu ni več ničesar rekel.

Ta primer kaže, da začetniku ne bo nihče zameril napak.

Zato se morate tudi vi, če ste šele začeli delati, sprostiti in se znebiti strahu in zadrege, ki jo boste gotovo občutili prve dni na novem delovnem mestu. Če vam kaj ni jasno, se spomnite pregovora »Beseda ni konj«, zato vprašajte kolege ali neposredno nadrejenega.

PREDSTAVLJANJE NOVEGA SODELAVCA

Toda začnimo s prvim dnevom na delovnem mestu.

Zamislimo si, da ste torej pravočasno prišli v pisarno ali delavnico in da ste se javili neposredno nadrejenemu. Predstavljanje je prvo dejanje, s katerim vas uvaža v delo. Vaš neposredno nadrejeni vas bo peljal skozi pi-

sarne oziroma obrate in vas predstavil bodočim sodelavcem. Pri tem mora vsekakor poudariti, da ste novi član delovne organizacije, in navesti delo, ki ga boste opravljali. Prav tako bo povedal na kratko tudi o sodelavcih, s katerimi vas seznanja, kaj delajo, da bi vam tako olajšal prihodnje stike z njimi.

Prva težava bo nastala, če si pri takšnem predstavljanju na hitro niste zapomnili imen vseh, ki so vam bili predstavljeni. Kako se boste temu izognili?

Predvsem lahko vprašate za imena nekaterih nadrejenih svoje sodelavce. Če niti tako niste rešili tega vprašanja, potem vprašajte ob prvem srečanju tistega, katerega imena si niste zapomnili, povsem odkrito in brez kakršnihkoli zadržkov:

»Oprostite, pri predstavljanju si vašega imena nisem zapomnil.«

Rad vam ga bo ponovno povedal.

Ob prvi priložnosti si zapišite imena sodelavcev, da jih ne bi spet pozabili. Nihče namreč ne mara, da bi ga klicali z napačnim imenom, lahko bi si kdo celo mislil, da ga omalovažujete.

Če se vam zgodi, da kakega sodelavca niste spoznali, ker je bil v času predstavljanja odsoten, vendar pa morate z njim vzpostaviti stike, tedaj se mu morate sami predstaviti. To je eden tipičnih primerov, ki ga bonton ne le dovoljuje, temveč celo priporoča. Sicer pa velja zla-

to pravilo bontona: Če je le mogoče, naj opravi predstavljanje tistih, ki se ne poznajo, neka tretja oseba. Lastnemu predstavljanju se je treba izogniti razen v zares nujnih primerih in poslovnih odnosih, ko se lastnemu predstavljanju ne bo mogoče izogniti. Kadar recimo pridete poslovno v neko delovno organizacijo, kjer vas ne poznajo, se morate predstaviti sami.

To opravite zelo preprosto: »Dovolite mi, da se predstavim, Janez Novak.«

Poleg tega lahko navedete svojo funkcijo in ime delovne organizacije, v kateri delate.

UVAJANJE V DELO

Potem, ko je bil novi delavec predstavljen vsem sodelavcem, mu mora neposredno nadrejeni pojasniti, kaj bo delal. Ob tej priložnosti ga mora prav tako seznaniti s podrobnostmi, ki so neogibne, da bi se novi član delovne organizacije čim hitreje in laže znašel.

Med te zadeve spada: kako se uporabljata telefon za zunanje in notranje pogovore, kje se oskrbuje s potrebščinami, kakšne evidence je treba voditi, kako se uporablja dokumentacija in arhiv, kako se ravna s poslovnimi partnerji ipd.

Če je neposredno nadrejeni na to pozabil, potem morate sami poprositi njega, bodisi katerega vaših sodelavcev, vas z vsem tem seznaniti.

Isto velja tudi glede vsega

drugega, v čemer se sprva ne morete znajti, kar je povsem razumljivo. Najbolje bo, da vljudno poprosite za pomoč in nasvet koga od starejših in bolj izkušenih sodelavcev.

Italijani poudarjajo v svojih priročnikih: gre za drobnarije, ki pa jih je treba upoštevati, saj usmerjajo vaše vsakodnevno delo. Nikar jih ne šteje za nepomembne ali za pretirano natančnost. Prav zaradi teh »drobnarij« bo vaše delo bolj točno, dosledno, ekonomično in manj utrudljivo.

Prvega dne na delovnem mestu se vam bo marsikaj zdelo zapleteno in skoraj nepremagljivo, toda prepričani bodite, da vam bodo po določenem času, ko si boste pridobili potrebne izkušnje, vse prejšnje težave videti smešne. Vendar pa ne pozabite: nikoli ne boste mogli reči, da ste se vsega naučili.

Britanska izvedenka za vprašanja poslovnega bontona Mary Bosticco v svoji knjigi »Bonton za poslovne ljudi doma in v tujini« pravi: »Nešteto knjig govori o tem, kako postaneš popolna tajnica. Čudno pa je, da je napisanega o tem, kakšen naj bo dostojen šef, zelo malo. Ker je vse teže najti dobro tajnico, kaže, da je prišel čas, ko bodo morali delodajalci preveriti svoje obnašanje...«

Skratka: tajnica je desna roka svojega šefa, »posetnica« delovne organizacije za stranke in poslovne partnerje ter vzor za kolega.

(Po knjigi: Poslovni bonton)

Iz zapisnika seje odbora za družbeni standard

Odbor za družbeni standard je na svoji 46. seji, dne 12. 4. 1978, obravnaval naslednje točke dnevnega reda:

— razpis za gradnjo in nakup družinskih stanovanj v letu 1978;

— odobritev zdravljenj po razpisu za leto 1978;

— odobritev posojil za vodovod in elektrifikacijo v letu 1978;

— razne vloge in

— razno.

O najpomembnejših zadevah smo odločali takole:

— Odbor za družbeni standard je 8. 3. 1978 sprejel teze za razpis posojila za gradnjo in nakup družinskih stanovanj. Razdelili smo jih po vseh TOZD in DS SS z vabilom, naj odboru posredujejo svoja mnenja in dajo morebitne pripombe na predlagano vsebino. Do postavljenega roka, to je do 31. 3. t.l., nismo prejeli bistvenih pripomb, zato je Odbor sprejel sklep, da se razglasi RAZPIS POSOJIL ZA GRADNJO IN NAKUP DRUŽINSKIH STANOVANJ v letu 1978 z enakim

besedilom, kot je bilo objavljeno že v 59. številki Vrelcev. Rok za oddajo prošenj je 15. maj 1978.

— Na razpis za zdravljenje se je prijavilo 21 prosilcev. Pogoje izpolnjujejo vsi. Tako je zdravljenje odobreno naslednjim delavcem:

v Zdravilišču Dobrna:

Tanšek Veri, Mikulič Mariji, Plemenitaš Milici, Štih Rezki, Ogrizek Anici;

v Zdravilišču Čateške Toplice:

Plemenitaš Jožetu, Vodušek Amaliji, Šerbak Alojzu in Matildi, Šket Jožetu in Rezki in Došler Veri;

v Zdravilišču Slatina Radenci:

Resnik Dušanu, But Miri in Kitak Tončki;

v Opatiji:

Dovšak Zinki;

v Zdravilišču Laško:

Šeligo Jožetu;

v Klimatskem zdravilišču Gozd Martuljk:

Novak Štefki;

na Pohorju:

Hrzenjak Mariji;

v Zdravilišču Moravske Toplice:

Vidic Francu;

v Zdravilišču Rogaška Slatina:

Rosi Malčki.

Zdravljenje morajo izkoristiti najpozneje do 30. 11. 1978.

— — —
Posojilo za gradnjo vodovodnih priključkov se odobri Colnarič Anici in Močnik Jožici, vsaki po 7500 din.

Posojilo za elektrifikacijo se odobri Zaverški Ireni v znesku 7500 din.

— — —
Iz intervencijskega sklada se odobri Šket Rezki posojilo v znesku 20.000 din.

— — —
Hišnemu svetu Celjska c. 41 (zdraviliški blok) se odobri 1 avtomobil peska — 4 m³ — za popeskanje okrog bloka.

— — —
Pirš Vinko se je od 1. 4. 1978 dalje odpovedal stanovanjski pravici do sobe v Zdraviliškem

bloku, Stritarjeva 2 v II. nadstropju. Ta soba se dodeli Kresnik Stanku, ki je dolžan izprazniti dosedanje trosobno stanovanje v 14-stanovanjskem bloku v Stritarjevi 13.

— — —
Konferenca sindikata Zdravilišča je odstopila prošnji tov. Lipnik Nade in Rokсандiž Olge v obravnavo našemu odboru. Lipnikova prosi, da bi tašči Lipnik Rozi odobrili 1 mesec brezplačnega dopusta, s tem da bi Zdravilišče za to obdobje poravnalo tudi prispevke za socialno zavarovanje in druge prispevke. Lipnik Nada je namreč težje zbolela in se zdravi v bolnišnici. Doma ima dva majhna otroke (2 leti in pol eden, drugi 8 mesecev), za katera nima urejenega varstva, njeno zdravljenje pa bo dolgotrajnejše. Mož je že namesto nje koristil porodniški dopust, ki mu poteče z aprilom. Tako bi bila tašča pripravljena paziti otroke. Odbor odobri tov. Lipnik Roziki korištenje brez-
(Nadaljevanje na 8. strani)

Zahvala in pohvala

Skupina sodelavcev Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki je bila februarja letos pri nas na sistematičnih pregledih, nam je takole pisala:

Resnično smo bili presenečeni nad izredno pozornostjo in prijaznostjo tukajšnjega zdravstvenega, upravnega in strežnega osebja in nad veliko ljubeznivostjo recepcije. Vsem, ki so nam napravili bivanje v Zdravilišču udobno in prijetno, se iskreno zahvaljujemo.

Podpisi 10 udeležencev

(Nadaljevanje s 1. strani)

končal z besedami: »Naj bo Knežec, ta domačija Kidričevih, kraj, kamor naj pot zanesa vsaj enkrat v življenju vsakogar iz Jugoslavije, iz te skupnosti, v kateri se je Kidrič v osebnem ustvarjalnem zanosu dobesedno izživel v boju za oblast delovnih ljudi.« Zatem je spregovoril še akademik dr. Bratko Kreft in orisal znanstveno ter literarno teoretično delo akademika prof. dr. Francea Kidriča. Nato pa je član sveta federacije Pavle Žaucar izročil ključke domačije predstavnikom Krajevne skupnosti Rogaška Slatina, gostje pa so si ogledali spominsko razstavo v prenovljeni domačiji.

Naj na koncu poudarimo, da je slovesnosti dal posebno

svečan pečat zelo dovršeno pripravljen kulturno-umetniški program, v katerem so sodelovali združeni moški pevski zbori šmarske občine, člani SLG Celje, šolska mladina in drugi.

Ko smo si ogledali skrbno urejen muzejski prostor, se je verjetno marsikomu od nas porodila misel, da se narod, ki ima tako velike može, ne more pomehkužiti, temveč nasprotno, še z večjo energijo pristopa k uresničevanju idej, ki sta nam jih v temelj vsadila France in Boris Kidrič.

K. B.

(Nadaljevanje s 7. strani)

plačnega dopusta v mesecu maju t. l., s tem da Zdravilišče poravna tudi prispevke.

Roksandič Olga prosi za enkratno pomoč pri nabavi aparata za nogo. V prošnji navaja, da mora nožno protezo menjati vsaka 4 leta. Protezo želi nabaviti v inozemstvu, ker so naše proteze izredno težke in grobe izdelave. Protezo, ki bi jo nabavila iz inozemstva, je izredno lahko nositi in je estetskega izgleda. Nekaj denarnih sredstev ji bo povrnila tudi zdravstvena skupnost. Proteza stane 25.000 din.

Mnenje delegatov Odbora je bilo, da je potrebno v takem primeru nuditi pomoč, zato so sklenili, da se odobri pomoč v višini 5000 dinarjev.

Predlog konference sindikata Zdravilišča glede pogojev za izplačilo regresa za letni dopust je, naj bodo enaki kot lani.

Preden se bodo prvi dopustniki naselili v naših počitniških prikolicaх v Fažani, jih je treba urediti in očistiti. Neprijetno manjši strošek bo, če s posredovanjem našega pogodbenega oskrbnika prikolic tov. Perc kot organizator dopustov zagotovi za to delo delavke iz Fažane, namesto da bi tja pošiljali naše delavke. S ponujeno ceno 400 din za čiščenje in pripravo prikolic odbor soglaša.

Z. E.

KADROVSKE NOVICE

V mesecu marcu 1978 so sklenili delovno razmerje v Zdravilišču naslednji delavci:

TOZD 1 — ZDRAVSTVO

Osek Jožefa — 6. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — čiščenje vseh prostorov v terapiji, za določen čas.

TOZD 1 — RESTAVRACIJE

Nerat Ana — 1. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — strežba in obračun gostinskih storitev, za določen čas;

Čanžek Irena — 2. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — pomoč v strežbi, za določen čas;

Tašner Albina — 17. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — pripravljanje vseh vrst jedil, za določen čas;

Forjan Božica — 11. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — strežba in obračun gostinskih storitev, za določen čas;

Pažon Mirjana — 24. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — čiščenje restavracijskih in pomožnih prostorov, za določen čas;

Šket Jožefa — 27. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — čiščenje restavracijskih in pomožnih prostorov, za določen čas.

TOZD 1 — HOTELI

Baloh Martin — 1. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — prenašanje osebne prtljage gostov in opravljanje kurirskih poslov (vrnil iz JLA).

TOZD 2 — POLNILNICA

Kajtez Nenad — 2. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — razkladanje-nakladanje v skladišču in pri kupcih (skladišče Rijeka), za nedoločen čas;

Vodušek Jakob — 31. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Gaberšek Terezija — 28. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — razkladanje-prebiranje, za določen čas;

Vodušek Alojz — 28. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Kokol Jože — 30. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Lončarič Miroslav — 24. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Gobec Danica — 28. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — razkladanje-prebiranje, za določen čas;

Hrepevnik Rozika — 28. 3. 1978 — razporejena na opravljanje del in nalog — razkladanje-prebiranje, za določen čas;

Belcer Helena — 28. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — razkladanje-prebiranje, za določen čas;

Berghaus Zvonko — 28. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Stojnšek Anton — 21. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Berghaus Ivan — 30. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Mauher Ana — 28. 3. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog — razkladanje-prebiranje, za določen čas;

Koružnjak Adolf — 21. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas;

Klobasa Vladimir — 21. 3. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — skladiščni delavec, za določen čas.

Delovno razmerje je prenehalo naslednjim delavcem:

TOZD 1 — RESTAVRACIJE

Borsič Mariji — 18. 3. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — pomivanje črne in bele posode, sezonska zaposlitev;

Podvršan Mariji — 18. 3. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — strežba in obračun gostinskih storitev, sporazumno zaradi preselitve v drug kraj;

Zagoršek Štefaniji — 16. 3. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — pomivanje črne in bele posode, sezonska zaposlitev;

Škrabl Ivanki — 17. 3. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — čiščenje restavracijskih in pomožnih prostorov, sezonska zaposlitev.

TOZD 1 — HOTELI

Ogrizek Neži — 11. 3. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — pospravljanje hotelskih sob, invalidsko upokojena.

TOZD POLNILNICA

Bajramović Senadu — 6. 3. 1978, razporejenemu na opravljanje del in nalog nakladanje-razkladanje v skladišču Rijeka, ni opravil uspešno poskusnega dela;

Lavrin Mirku — 31. 3. 1978, razporejenemu na opravljanje del in nalog — opravljanje vseh ključavničarskih del na vzdrževanju, sporazumno.

TOZD 3 — VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Špoljar Mariji — 6. 3. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — ročno likanje, starostno upokojena.

V mesecu marcu sta sklenili zakonsko zvezo Škerget Ksenija in Lipičnik Stanka

K. T.

HUMOR

Ona: »Zakaj vedno takoj po kosilu prižgeš cigareto?«

On: »Da se znebim slabega okusa v ustih.«

Ona: »Si upošteval zdravnikovo navodilo NOBENEGA ALKOHOLA, TEMVEČ LE MLEKO!«

On: »Sem. Zdaj tudi vem, zakaj dojenčki toliko jočejo.«

Ona: »Ti ni zdravnik prepovedal pitje vina pri kosilu?«

On: »Je. Kriva si pa ti, ker prinašaš kosilo, ko imam vino na mizi.«

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejema vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čujež. Tisk in klisje: CGP Mariborski tisk. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.